

Vahviala-seuran kevätkokous ja tapahtumapäivä Kymen Paviljongissa 23.3.2024

Vahvialalaiset kokoontuivat sääntömääräiseen kevätkokoukseen Kymen Paviljonkiin. Paikalla oli yli kolmekymmentä jäsentä. Tällä kertaa nautittiin tulokahvit voisilmäpullan kera ennen kokousta eikä vasta tapahtumapäivän päätteeksi. Hyvältä maistui näinkin päin.

Sitten käytiin kevätkokouksen aiheiden kimppuun. Kokouksessa johti puhetta seuran aiempi puheenjohtaja Esko Käki rutinoitunein ottein. Seuran puheenjohtaja Juha Henriksson esitteli yhdessä hallituksen jäsenten kanssa vuoden 2023 vuosikertomuksen.

Henriksson kertoi, että mennyt vuosi oli monella tapaa seuran juhlavuosi. Vietettiin 75-vuotisjuhlia 2.7.2023 litin Ravilinnassa sekä julkaistiin Kristiina Ijäksen toimittama kirja seuran tähänastisesta toiminnasta. Juhlapäivän kulku noudatti perinteistä kaavaa. Seppelten lasku ja messu litin kirkolla, jonka jälkeen juhlat jatkuivat Ravilinnassa ruokailun ja monipuolisen ohjelman merkeissä. Oli laulua, kansantansseja ja kanteleen soittoa, juhlapuheista puhumattakaan. Seura vastaanotti onnitteluja Säkkijärvi säätiöltä ja seuralta, Viipurin pitäjäseuralta ja Koskelaisten sukuseuralta. Juhlaan osallistui 130 henkilöä.

Juhlakirja on saanut myönteisen vastaanoton. Kirjatoimikunnan puheenjohtaja Tapio Malmiharjun mukaan juhlakirja avaa seuran toimintaa eri näkökulmista tarjoten pienten juttujen ja runsaan kuvituksen avulla uudenlaisen tavan lähestyä mennyttä. Moni vahvialalaistaustainen löytää kirjasta kuvansa tai nimensä kirjan henkilöstöhakemistosta.

Seura piti kesäkahvilaa elokuussa litin kylätalolla 7.-9.8.2023. Kahvila oli avoinna päivisin kello 10-20. Kahvilassa oli myynnissä itsevalmistettuja tuotteita sekä suuressa suosiossa olleet arpajaiset. Kahvilassa kävi em. aikana 450 asiakasta.

Seura järjesti litin seurakuntakeskuksessa 4.11.2023 kirkkopyhän kahvituksen ja osallistui messun järjestelyihin. Kirkkokansaa oli paikalla 70 henkilöä.

Edellä kerrotun lisäksi seura piti sekä kevätkokouksen että syyskokouksen yhteydessä tapahtumapäivän. Keväällä tutustuttiin Lapinjärvellä yrittäjä Lasse Kokon johdolla Historical CafeBar Route 6 ravintolan yhteydessä oleviin näyttelytiloihin. Esillä oli runsaasti mm. militariaan liittyvää esineistöä. Tapahtumaan osallistui 30 henkilöä. Seura piti syyskokouksensa Kotkassa ja osallistujat tutustuivat Merikeskus Vellamon Kohtalona Ruotsinsalmi-näyttelyyn. Päivään osallistui 26 henkilöä, joista osa oli ensimmäistä kertaa Vellamon tiloissa.

Sen lisäksi seura on tehnyt yhteistyötä Säkkijärvi-seuran ja Säkkijärvi-säätiön kanssa julkaisemalla Säkkijärvi-lehdessä Vahvialaan ja seuraan liittyviä juttuja. Vahviala-seura on käynnistänyt yhteistyön myös Viipurin pitäjäseuransekä Wiipuri-Yhdistyksen kanssa. Yhteistyö tarkoittaa Vahviala-seuran jäsenten mahdollisuutta osallistua em. seurojen matkoille ja tapahtumiin.

Seuraavaksi seuran rahastonhoitaja Riitta Haglund esitteli vuoden 2023 tilinpäätöksen sekä toiminnantarkastajan lausunnon. Toimintavuotta ”rasittivat” vuosijuhla sekä kirjan painattaminen. Seura onnistui kuitenkin varainhankinnassa juhlaulkaisun myynnillä, kahvilatoiminnalla sekä saaduilla avustuksilla. Avustuksia antoivat Vahviala-säätiö, Kymin Osakeyhtiön 100-vuotissäätiö ja

Suoja säätiö. Kevätkokous päätti vahvistaa yksimielisesti tilinpäätöksen sekä myönsi vastuuvapauden seuran hallitukselle ja toimihenkilöille.

Kevätkokouksen jälkeen nautittiin maittava lounas Kymen Paviljongin tarjonnasta. Lounaalla oli aikaa haastella ja jutella jo kesän tapahtumista, että lähet siekii Karjalaisille kesäjuhille Mikkeliin 15.-16.6.2024.

Tapahtumapäivän esitelmöijäksi oli pyydetty dosentti Hannu Takala entinen Lahden museon johtaja alustamaan aiheesta ”Puna-armeijan sotasaalisvarastot Karjalassa”.

Hannu Takala kertoo aiheesta kirjassaan Puna-armeijan sotasaalis, Karjalan kulttuuriomaisuuden ryöstö 1939-1941. SKS 2017. Takala pääsi tutustumaan Pietarin Venäjän Etnografisen museon ja valtiollisen Eremitaasin museon arkistojen esineluetteloihin sekä kirjeenvaihtoon sotasaalisvarastoista luovutetun Karjalan alueella.

Takala totesi, että työskentely venäläisissä arkistoissa ja kokoelmavarastoissa oli täysin vapaata koko tutkimuksen ajan 2011-2014. Arkistolähteiden lisäksi yhden tärkeimmistä aikalaislähteistä muodostivat neuvostoliittolaiset ja venäläiset sanomalehtiartikkelit. Jos näistä artikkeleista unohdetaan puna-armeijaa ylistävät ja Suomen armeijaa väheksyvät lauseet, jää jutuista jäljelle kuitenkin ydin, joka kertoo siitä, että puna-armeija keräsi sotasaalista heti talvisodan päätyttyä ja että sotasaalisesineistä järjestettiin näyttelyitä eri puolilla Neuvostoliittoa.

Takalan esitys rakentui seuraaviin otsikoihin, 1. Armeijat sotasaalisorganisaatioina, 2. Ryöstely 1939-1945, 3. Puna-armeija Karjalassa 1939-1941 ja 4. Puna-armeija Ukrainassa

Erytystä mielenkiintoa herätti tietysti Puna-armeijan toiminta Karjalassa. Takala kertoi tästä seuraavaa. Sotilailla oli hdoton kielto kerätä sotasaalista, mutta saalista keräsivät niin upseerit kuin rivimiehet. Jo sodan aikana omaisuutta kerättiin ja lähetettiin pois esimerkiksi Pietariin. Rauhanteon jälkeen irtaimistoa alettiin kerätä kootusti. Viipurissa sotilaat keräsivät omavaltaisesti omaisuutta.

Suomalaisten lähtiessä evakkoon sai mukaan ottaa sen, minkä sai itse kannettua. Tämän takia perustettiin evakuoitavan tavaran keruupisteitä, joita jäi sitten radan varsille, kun kaikkea ei ehditty tuoda ennen sodan päättymistä. Evakuoinnin järjestyksenähän oli, ihmiset, karja ja sitten muu omaisuus. Irtain yksityisomaisuus oli evakuointilistan viimeisenä.

Sodan päätyttyä oli luovutettavalla alueella vielä 100 000 asukasta ja aikaa evakuointiin muutama päivä. Evakuoidun omaisuuden määrään vaikutti se, milloin evakuoinnin aloitti ja millä kulkuneuvolla sen hoiti. Aiheesta tutkimuksen tehnyt Kovalainen on todennut, että vuonna 1944 toi perhe mukanaan keskimäärin 12 esinettä.

Viipurin luovutus tapahtui 15.3.1940 ja neuvostoliittolainen arviointikomitea laati raportin jo 24.3. 1940 mennessä inventoitavasta sotasaaliista. Puna-armeijan sotasaalisvarastoja sijoitsivat sitten Monrepos'n kartanossa, Viipurin Venäläisessä koulussa, Viipurin kaupungintalossa, yksityishuoneistossa Viipurin keskustassa, Kirjavarastot Pyöreässä tornissa ja kirjastolla, Sortavalassa neljä varastoa, Terijoella, Lavolassa sekä Valamossa.

Eremitaasiin "hankittiin" maalauksia Sortavalasta ja Terijoelta, kirjoja ja arkisto Valamosta. Tauluja ja veistoksia vietiin neljään eri otteeseen Viipurista Eremitaasiin, mm. Edelfeltin, Repinin, Roerichin töitä, yhteensä 107 työtä. Etnografisen museon retkikunta teki matkan museoihin Viipuriin ja Sortavalaan ja vei Viipurista 260 esinettä sekä Sortavalasta 380 esinettä.

Härkin, viety Sortavalasta museosta Leningradin museoon, kuva Hannu Takala

Sotasaalisaineistoa, kuva Hannu Takala